

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:	
Melyben:	Vidéken:
1 óra 50 f.	1 óra 1 K —
1 évre 1 K 80 —	3 —
1 évre 8 — 60 —	6 —
1 évre	6 —

Főszerkesztő és lapkiadó: Baranyay Lajos.
Felelős szerkesztő: Major Mihály.

Megjelenik: minden hétköznap este 6 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
Telefon 208.
Egyre szármak kaphatók a dohányüzletben.

SZÜLŐK, ÉBREDJETEK!

Irta: Aggteleki (Üllein) Ferenc.

A „Fejérmegyei Napló“ vezető cikkében foglalkozik amaz elszomorító tünnettel, mely a tanítók bizonyos rétegeiben tényleg észlelhető. Azokkal a ki nem pellengérezett urakkal foglalkozik, akik az iskolából származni akarnak minden pozitív vallást, — mindent, a mi a vallással, ami az Istennek vonatkozásban áll. Hát ez sötét, fekete kép! A két cikkely nincs túlszinezve, nincs elrajzolva: egy tiszta világításba állított helyzetkép, igazság, kiragadva a világalakulás kohójából, melyben pöfögnek, forrnak, kavarnak és pokoli zarándoknak az eszmék vegyülni, jegecesedni nem tudó elemek.

Emez abnormis hangulatnak, lélekeltolódásnak eredő forrása az a lelketlen elhanyagolás, az a bűnös közöny, mellyel az összes „tényezők“ kezeltek, illetve nem kezeltek a tanítók dolgait. Nézték ezt a nyomorgó testületet a részvét minden jele nélkül és évtizedes feljajdulásuk vattázott fülekre talált.

A tanítóknak ezt a jogosult elkeseredését felhasználják a szabadgondolkodók saját céljaikra, akik a tanítók megnyerésével az iskola birtoklására törekednek, hogy romboló munkájukat a fogékony gyermeklélek asszimilálásával, átgyurasával kezdjék meg.

Elárastottak bennünket lázító nyomtatványainkkal, hírlapjaikkal. Minden betűjök izzó tűz, tépő gyűlölet, — minden szavuk színes, nagy ígéret, melybe a tanítók szebb jövőjének képe volt elhelyezve.

Nem állítom, hogy a szabadgondolkodók vallástromboló eszméi hatottak, győztek meg és tántorítottak el némelyeket, nem. A tanítólelket nem ilyenek tántaltak ismerni. Ezek lehetnek kivételes körtünetek; de semmi esetre sem járvány. Hanem igenis zászló alá sorakoztatta őket a keserűségnek mélyen járó érzése, midőn látniuk kellett, hogy csak gúnyt űznek nyomorúságukból.

A csábítás hatott — nem elvi elhelyezkedésből — csupán munkoskodásból, hogy megfélemlítsenek, hogy nyomást gyakoroljanak, az önfentartás ösztöne, a család iránti le nem róható tartozás ama lidércfény varázskörébe kergette azokat, akik boldogulásukat abban a másik táborban vélték elnyerhetni.

E sorok íróját is megkönyömette egy fővárosi tanító, aki a szabadkőművesek tolétráján felkapaszkodva, szép karriert csinált és nem bántják anyagi gondok. Kielezett szavakkal festette a felekezeti tanítók nyomorúságát, szellemi függésüket, subordinált helyzetüket és mind ennek a vallás és a papok az okai. Saját példáját, szép pozícióját hozva fel, meg akart tántorítani. Kért, hogy álljak be sorak közé, dolgozzam lapjaikba és fényes boldogulást ígért.

Istenem! hány embert megtántorítottak volna azok a fényes ígéretek!

Nem írom le a köztünk lefolytatott pour-parlét, csupán egyet: kidobni a vallást papostul az iskolából. Ez az alapfeltevel, ez a vezető gondolat.

Az én vendégemnek, kívül szemben az udvariasság minden formáját betartottam, express távoznia kellett lakásomból. De hányan marasztották meg a vendéglátás minden figyelmével! És itt megisméltam: nem elvi meggyőződésből, hanem az elkeseredett lélek sötétbelovágásával. Mert még mindig azokról a mezőkről várják egy tőrhetőbb élet hasadását.

Mert ne méltóztassanak hinni, hogy az anyagi javulásunkat célzó újabb törvények rózsákkal hintik be utainkat. Nem mondom, hogy a fiatal tanítók nem jutnak idővel kedvezőbb viszonyok közé; de mi, öreg tanítók ugyszólván semmit sem nyertünk. Harminc éves tanító vagyok és... megjavították a fizetésemet 27 koronával, de nyomban meg is terhelték 200 K nyugdíjjáruelékkel. Papiroson kapok 300 K. javítást; tényleg kiutálnak 27 koronát és megterhelnek 200 koronával. Nemde kedves?

Van 2060 K. fizetésem, ebből levonnak 200 koronát nyugdíjjáruelék címen, — fizetek évenként 90 K állami adót, — két gyermekem taníttatása 1400 ko-

ronát emészt fel, — ami 1690 koronát tesz ki. Fölkérem irgyeinket, hogy tanuljanak a maradványból megélni.

Irden; de vajjon e nyomorúságos anyagi helyzet jogcímül szolgálhat e nekem, vagy egy másik becsületes tanítónak arra, hogy iskoláját megfossza az Isten jelenlétét, megengedhetem e magamnak, hogy a gondjaimra bízott kert virágain patkós csizmával gázoljak keresztül, hogy a gyermeklélek szívárványát feketére mázoljam, hogy kineveljem a lelkekből azon erőket, melyek az embert végső elcsüggedése percében felszínre tartja és a hétköznapi élet sara fölé emeli, — vajjon feljogosítva érezhetem-e magamat szegénységem miatt arra, hogy a gyermekszív nemesebb indulatainak kigyomlálásával élet sara fölé emeljem, — vajjon a vallásos érzés kiirtásával kiirtsam-e egyszersmind ama megszentelt érzéseket, melyek az embert az irgalmasság, a felebaráti szeretet, s általában az egymás iránti tartozások vonatkozásában embertársához kötik és testvérekké forasztják?

Vajjon a szegénység miatt eláruljam-e hazámát? Igen! — és ne mondja senki, hogy ez a felfogás egy ideális lélek tiszteltetreméltó, de neveléségeterméke — mert — hisz előttünk áll a francia társadalmi átalakulárettenetes példája — a vallás eltörlése egyszersmind felszabadítás a rombolásra vagyomban, testben, lélekben, — első lépés az egyetemes forradalom felé, a midőn minden isteni és emberi tekintélyt sárba tiporva, a nyers tömeg, kezeibe ragadja az uralmat, hogy megsemmisítsen mindent, mit a kultúra századokon át teremtett, hogy guillotine alá vezesse azokat, akik imádkozni mernek és tömjént nem gyujtanak a megruhátlanitott szépség—isten—asszony-nak.

Aki tud a történelemből okulni, az nem térhet ki a megisméltó igazságok elől, — az be fogja látni, hogy itt a párisi nagy drámát készítik elő, — javukra legyen írva — tán nem szándékosan: tudatlanul.

Hát én ebből a nagy munkából nem veszem ki részemet! — Hogy szegény vagyok? — Inkább legyen nekem a nemzet

örökös adósom, semmint én ma radjak hazámnak adósa.

Szent meggyőződése, hogy ha él is keserűség a tanítók, a vallásos iskolák tanítóinak lelkében, sem a kath. sem a ref. tanítók nem fognak arra a lejtőre tévedni, ahol a vallás és a haza ellenségei isszák az áldomáspoharat.

Különösen nem kell félteni ennek az egyházmegyének kath. tanítóit, kiknek fenkőlt vezére egymagában egy nagy biztosíték, akiért tűzbe megy tanító-sága és vezéréstül vállaira veszi azt a lobogót, amellyel nagy és szent csatákat vittak meg eredményesen, s a mely zászló alatt boldogan érzem és vallom magamat szegénynek.

Alkik pedig nem obbe a táborba tartoznak, azokkal tagadjuk meg a közösséget és ne tekintünk őket kartársainknak!

A vesztély még nem nagy-ugyan, de egy ember is pusztító munkát végezhet, mert generációkat nevel, azért hát szülők ébredjétek és... cselekedni kényszerítétek azokat, akik erre a tisztre hivatják: az iskolászókat.

Száz év.

A szombaton este 7 órakor tartandó jubileári előadás szinlapját a következőkben közöljük:

Első kép. Prolog. Költő Zilahi, Hungaria Verő Ilona, Alba Holtai Kamilla, Regia Ugeti Angela.

Második kép. 813. Kozlovsky Pál megyei aljegyző, Zilahi. Gimnáziumi igazgató, Köhalmi. Városbíró, Kondor. Első polgár, Czagyány. Második Galantai. Nemzet polgár, Szalkai. Kulcsár István szinigazgató, Deési. Déri, Muranyi, Balog, Németi, Divéki, Közszeghy, Komlóssy, Ujvári, Jancsó, színészek: Déri, Salgó, Borsodi, Brádi, Cseh, Kiss, Károlyi, Saári, Szombathelyi. Murányiné, Lefebvre Teréz, Dériné, Széppataki Róza színésznők: Csanády Irma, Verő Ilona. Előadásra kerül az egykoru szindarab, amelynek címe: Mátyás király, vagy a nép szeretete jámbor fejedelmek jutalma. Eredeti érzékeny szomorujáték, írta Szentjóni Szabó László. Személyek: Podjbrád, Déri (Déri), Katalin, Murányiné (Csanády Irma), Csehország cancelláriusa, Kö-

SÖVEGJARTÓ JÁNOS VASZONARUHAZA BARÁTOK ÉPÜLETE.

Nagy választék **agy és asztalnemüekből**, csipkefüggöny, futószőnyeg, fehér és színes barget, **KANAVÁSZ** és a többi **LEGOLCSÓBB SZABOTT ÁRAK MELLETT.**

302. számú... Mail lapunk 4 oldal.

Bárkocsikok figyelmébe ajánljuk, hogy Széchenyi-utca 26. sz. a. egyszobás lakás és istálló kiadó.

Kath. Házaszónok ország. szöv. Csokk-utca 1. l. sz.: Van szerencsénk a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlani, hogy otthonunkban mindenem családok és barátokk elhelyezést keresnek. Egyszersmind házilag készlet mosodánkat is ajánljuk, javításokat, batisnya kötését és javítását jutányosan elfogadjuk.

Tolnamegyében vasut közelében egy 200 holdas jó minőségű földbirtok kedvező feltételek mellett eladó. Cim a kiadóhivatalban.

200 holdas

kitünő buzatermő birtok fővonal mentén Székesfehérvár közelében olcsón a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Üzletmegnyitás.
Értesitem a n. é. közönséget, hogy Távirdu-utca 24. sz. alatt a mai kor igényeinek teljesen megfelelő férfiszabó üzletet nyitottam, melyben a legújabb angol és francia divat szerint dolgozom.
A n. é. közönség szives pártfogását kérve maradtam n. é. közönségnek mély tisztelettel
Schwalm József,
férfiszabó.

MIT VEGYEK karácsonyra?
Keresse fel a kizárólagos
CUKORKA ÁRUHAZAT
Nagy Sándor-utca. Ott feltalálja.
TELEFON 144.

AKAR-E Pénzt megtakarítani, ha igen, tekintse meg **MIKÓ NŐVÉREK** kész női és gyermekruha áruházát a Szógyényi-Marich utcában, hol a **NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR** alkalmával, melyen leszállított árakban haphatók női bluzok és aljk, továbbá gyermekruhák a legjobb szintartó kelmékből, úgy szintén sifon gloth és barhet alszoknyák nagy választékban.

Férfi karton ing	K 1:50	Gyermekkötény vászon	K 70
zefír ing	K 2:10	prima minőség gloth	K 1:10
sifon ing	K 3:—	szines lüster	K 1:60
alsónadrág	K 1:10	Gyermek keresztelő garnitúra	K 1:30
harisnya 8 pár	K 1:80	Gyermek pólva vánkös	K 2:50
Női fel festsőkötény	K —90	Nyakkendők	45 fillértől
teher molykötény	K —80	Gallérok	30 fillértől
gloth izlésesen díszítve	K 1:60	Készletők sifon és kausok	K 50

Női reform festő kötény 1:50 K, gloth 2:50 K, lüster 3:— K.
Hímzett női ing 1:70 K, fűző-védő —90 K, válkendő 2:40 K.
Az itt felsorolt árukon kívül raktáron tartunk mindennemű rőfös és rövidáru cikkeket a legolcsóbb árban
Tisztelettel
Mikó Nővérek.
Nagy választék férfi, női és gyermek trikókban.

Veszprémi kiállításon 1904.
Eremmel kitüntetve!
Pécsi országos kiállításon 1907.

Zongorák!
PIANINOK! — HARMONIUMOK!
A leghíresebb bécsi gyárosoktól: EHRBAR, FÖRSTER, STINGL, HOFMANN és CSERNY, stb.
Állandóan nagyraktáron vannak bármilyen **HANGSZEREK,** részletre és hérbé is kaphatók legolcsóbb árak mellett.

Szigoruan szabott szelid árak.

Zongorák	600	K-tól fejlebb
Pianinók	450	
Harmoniumok	70	
Cimbalmok	70	
Cimbalmok pedállal	130	

10 évi jótállással.
Javítások és hangolások a legjutányosabban eszközölteknek.
HEIN MÁRTON
Dunántul legnagyobb műhangszerkészítő telepe.
Kossuth-u. 2. és Simor-u. 37.

MAGYAR KIRÁLY szálloda
étterem és kávéház teljesen alakítva és berendezve áll a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség rendelkezésére.
Elsőrendű konyha. Figyelmes kiszolgálás. Tiszta és jutányos szobák.
Különös súlyt fektetek konyhámra. Állandóan — csopaki és öreghegyi borok. —
A fővárosban elsőrendű tiszteletben élvezem át szerzett tapasztalatomat óhajtom itt is érvényesíteni, hogy vendégeim legkényesebb izléseinek is megfelelek. A nagyérdemű közönség támogatását kérve maradtam tisztelettel
Kaszás Lajos
— szállodatulajdonos és vendéglős. —
Esténkint elsőrendű zene.

FIGYELEM! FIGYELEM!
Nagy karácsonyi vásár.
Figyelmet érdemel, hogy az alatt felsorolt árain versenyen kívüliek.
Árleszállításom alkalmával nem kiseleztezt árukat hozok forgalomba, hanem tiszta, hibátlan jó minőségűeket.
Ezen rendkívül leszállított áraitam, december hó 1-től december hó 31-ig tartom.
Használja fel az alkalmat, mert saját érdeke, hogy olcsó pénzen, jó áruhoz jusson.
ÁRAK:
Szövet 120 cm. széles 1.10 K minden színben
Kostüm kelme 140 " 2.30 "
Francia delainek " 96 fillér
Pargetok 48 " -től kezdve
Cspike függöny métere 76 "
vál kendők 2.50 "
Tüül zsalók 2.20 " drbja volt á 5 korona,
A n. é. közönség szives támogatását kéri
kiváló tisztelettel
KÖVESDI MIKSA Nádor-u

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.